

Sygn. akt I C 849/11

WYROK KOŃCOWY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Rudkowska – Ząbczyk

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 września 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **Towarzystwa (...) w K.**

przeciwko **Powiatowi (...) oraz Skarbowi Państwa - Ministrowi (...)**

o **przywrócenie prawa własności, przyznanie nieruchomości zamiennej, ewentualnie zapłatę**

I. oddała powództwo;

II. zasądza od strony powodowej Towarzystwa (...) w K. na rzecz strony pozwanej Skarbu Państwa - (...) kwotę 15 256,71 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

III. odstępuje od obciążania strony powodowej Towarzystwa (...) w K. brakującymi kosztami sądowymi.

UZASADNIENIE

WYROKU KOŃCOWEGO Z DNIA 27 WRZEŚNIA 2013 R.

Strona powodowa Towarzystwo (...) w K. wniosła o przywrócenie prawa własności zabudowanej nieruchomości położonej w obrębie S., powiat (...), przy ul. (...), składającej się z działki nr (...), o powierzchni 2,3825 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków prowadzi księgę wieczystą numer (...) oraz nakazanie stronie pozwanej Powiatowi (...) wydanie stronie powodowej przedmiotowej nieruchomości w terminie trzech miesięcy od dnia prawomocności wyroku. Strona powodowa wniosła także o zasądzenie od strony pozwanej Powiatu (...) kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Strona powodowa złożyła także żądanie ewentualne wnosząc, w razie niemożności przywrócenia prawa własności w naturze, o przyznanie stronie powodowej nieruchomości zamiennych, które przedstawi Prezes Agencji (...) oraz o zasądzenie od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra (...) na rzecz strony powodowej odszkodowania w kwocie będącej wynikiem różnicy pomiędzy wartością przyznanych stronie powodowej nieruchomości zamiennych, a wartością nieruchomości utraconych na rzecz Skarbu Państwa i jednocześnie o zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, w tym kwoty zastępstwa adwokackiego.

W razie niemożności przywrócenia prawa własności i niemożności przyznania nieruchomości zamiennych strona powodowa ewentualnie wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra (...) na rzecz strony powodowej kwoty 6 368 982,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra (...) na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, w tym kwoty zastępstwa adwokackiego.

W uzasadnieniu powyższego żądania strona powodowa podniosła, że wystąpiła do Komisji (...) z wnioskiem o wszczęcie postępowania regulacyjnego dotyczącego nieruchomości położonej w S. koło W.. Przedmiotowa nieruchomość została nabyta przez Zakon (...) w 1918 r., a w księgach wieczystych zapisana została pod nazwą „(...)”, aby w ten sposób zabezpieczyć własność nieruchomości przed zaborem władz hitlerowskich, nieprzychylnych (...). Strona powodowa wskazała, że (...) w spornej nieruchomości prowadzili działalność duszpasterską, istniał tam dom zakonny, była prowadzona Parafia, w kaplicy sprawowano nabożeństwa. Powyższe, według strony powodowej, trwało do 1952 r., kiedy to władze Polski Ludowej przejęły na podstawie dekretu o publicznej gospodarce lokalami przedmiotową nieruchomość. Było to w ocenie strony powodowej przejęcie na własność bez podstawy prawnej, bowiem nieruchomość ta stanowiła własność Zakonu (...) i nie podlegała przejęciu na rzecz Skarbu Państwa. Jak podała dalej strona powodowa, pismem z dnia 6 czerwca 2011 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zawiadomił stronę powodową, że Komisja (...) nie rozpatrzyła wniosku Towarzystwa (...) o przywrócenie prawa własności nieruchomości. Strona powodowa swoje żądanie uzasadnia treścią ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Dalej wskazała, że zamierza na spornej nieruchomości przywrócić sprawowanie kultu religijnego, jak również prowadzić na niej działalność charytatywno – opiekuńczą, jak to czyniła w S. do dnia 31 lipca 1952 r.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Powiat (...) wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu powyższego stanowiska podniosła zarzut braku legitymacji czynnej strony powodowej wskazując, że strona powodowa nie wykazała, że jest następcą prawnym (...). Dalej wskazała, że regulacja nie może naruszać praw nabytych przez niepaństwowe osoby trzecie, w tym przypadku praw Powiatu (...), który własność nieruchomości nabył na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. (przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną). Ponadto sporna nieruchomość stanowi integralną i nierozłączną część (...) Ośrodka (...) w S.. W ocenie pozwanego Powiatu (...) zaspokojenie roszczeń powoda napotyka co najmniej na trudne do przewyżyczenia przeszkody w rozumieniu art. 63 ust.1 pkt 2 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP.

Pozwana Agencja (...) w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana podniosła zarzut braku legitymacji czynnej powoda, z uwagi na brak tożsamości prawnej powodowego Towarzystwa (...) z (...). Niezależnie od powyższego pozwana Agencja wskazała również na bezzasadność roszczenia przyznania nieruchomości zamiennej z zasobu własności Agencji (...) z uwagi na to, że Agencja może być stroną w postępowaniu dotyczącym nieruchomości tylko o charakterze rolnym wchodzącym w skład Zasobu (...). Wobec powyższego żądanie ewentualne strony powodowej jest całkowicie nieuzasadnione. Nadto z ostrożności procesowej strona pozwana zakwestionowała również zadeklarowaną przez stronę powodową wartość nieruchomości.

Pozwany Skarb Państwa – Minister (...) w odpowiedzi na pozew strony powodowej domagał się oddalenia powództwa oraz zwrotu kosztów postępowania. W pierwszej kolejności podniósł zarzut braku legitymacji czynnej strony powodowej, kwestionując jego następstwo prawne po (...) będącą niemiecką spółką prawa handlowego. Dalej podniósł, że w przedmiocie wniosku strony powodowej rozstrzygnięto w postępowaniu regulacyjnym negatywnie, bowiem orzeczeniem z dnia 2 października 2001 r. Komisja (...) oddaliła wniosek Prowincji (...) Towarzystwa (...) w K., natomiast na odpisach zabrakło podpisu jednego ze Współprzewodniczących Komisji (...) pod pieczęcią klauzuli stwierdzającej prawomocność orzeczenia. W związku z powyższym, w ocenie pozwanego Skarbu Państwa, jako że orzeczenie w przedmiocie wniosku strony powodowej zostało uzgodnione, brak jest podstaw do dochodzenia niniejszym pozwem jakichkolwiek żądań. Ponadto podniesiono, że przedmiotowa nieruchomość jako własność niemieckiej osoby prawnej na podstawie dekretu o majątkach opuszczonych i ponemieckich przeszła na własność Skarbu Państwa. Pozwany Skarb Państwa podał również, że brak jest tożsamości zakresu przedmiotowego roszczeń dochodzonych w postępowaniu regulacyjnym oraz w postępowaniu sądowym: przed Komisją (...) strona powodowa domagała się najpierw przywrócenia własności przedmiotowej nieruchomości, następnie zmodyfikowała wniosek wnosząc o dokonanie podziału nieruchomości opisanej wyżej i przekazanie jej określonej wydzielonej części nieruchomości nieodpłatnie, natomiast przed sądem powszechnym domaga się przywrócenia własności, ewentualnie

przyznania odpowiedniej nieruchomości zamiennej, wreszcie odszkodowania w razie niemożności przeprowadzenia regulacji w wyżej wymieniony sposób. W świetle powyższego, w ocenie pozwanego Skarbu Państwa roszczenia strony powodowej wygasły. Reasumując swoje stanowisko, strona pozwana podniosła, że wobec tego, że strona powodowa nie wykazała, że przysługiwała jej bądź jej poprzednikowi prawnemu własność nieruchomości opisanej wyżej, ani powództwo główne ani też ewentualne nie zasługuje na uwzględnienie.

W piśmie z dnia 28 lutego 2012 r. strona powodowa sprecyzowała żądanie ewentualne w ten sposób, że wniosła o przyznanie nieruchomości zamiennej wskazując nieruchomość, która miałaby zostać przyznana. Jednocześnie zmodyfikowała żądanie ewentualne pozwu domagając się przekazania stronie powodowej własności nieruchomości w celu przywrócenia na niej sprawowania kultu religijnego lub działalności strony powodowej, o której mowa w art. 20 i 39 ustawy z dnia 17 maja 1989 r.

Wyrokiem częściowym z dnia 10 sierpnia 2012 r. Sąd oddalił powództwo skierowane przeciwko Powiatowi (...) i Agencji (...) w W., zasądając od strony powodowej na rzecz tych pozwanych kwoty po 7217,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił zaskarżony w części, w jakiej dotyczył pozwanego Powiatu (...) i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, na rozprawie w dniu 20 maja 2013 r. (k. 519) strona powodowa zmodyfikowała żądanie pozwu w ten sposób, że wniosła o zobowiązanie pozwanego Powiatu (...) do wskazania nieruchomości, która mogłaby zostać przyznana stronie powodowej na podstawie art. 63 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej bądź ewentualnie o przekazanie nieruchomości, na której strona powodowa mogłaby kontynuować i działać w ramach działalności wskazanych w art. 20 i 39 powołanej ustawy.

Na rozprawie w dniu 5 lipca 2013 r. strona powodowa oświadczyła, że cofa pozew w zakresie żądań w przedmiocie przywrócenia nieruchomości w naturze oraz przyznania nieruchomości zamiennej, na co pozwany Powiat (...) wyraził zgodę. Jednocześnie strona powodowa oświadczyła, że jedynym żądaniem, z jakim występuje, jest żądanie zapłaty odszkodowania.

Postanowieniem z dnia 27 września 2013 r. Sąd umorzył postępowanie w części, tj. w zakresie żądania przywrócenia prawa własności nieruchomości zabudowanej położonej w obrębie S., powiat (...), przy ul. (...), składającej się z działki nr (...) o pow. 2,3825 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków prowadzi księgę wieczysta nr (...) oraz nakazania stronie pozwanej Powiatowi (...) wydania stronie powodowej Towarzystwu (...) w K. powyższej nieruchomości w terminie 3 miesięcy od daty prawomocności wyroku, jak również w zakresie żądania przyznania odpowiedniej nieruchomości zamiennej wskazanej przez stronę pozwaną Powiat (...). Jednocześnie Sąd zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego Powiatu (...) kwotę 12 600,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Od 1926 r. właścicielem nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) była spółka handlowa (...), wpisana do Rejestru Handlowego.

(dowód: uwierzytelniony odpis z Rejestru Handlowego, k. 491-495)

Przedmiotem działalności spółki (...) było „wspieranie dobrego samopoczucia ogółu, z wyłączeniem wszelkiej działalności związanej z kupnem, szczególnie dążenia ukierunkowane na podnoszenie znaczenia narodu mające charakter religijny, kulturowy i zwyczajowy, szczególnie mniej zamożnych kręgów narodowych”.

(dowód: uwierzytelniony odpis z Rejestru Handlowego, k. 491-495)

Wspólnikami spółki (...) byli członkowie niemieckiego Zakonu (...).

(dowód: pismo wyjaśniające P.M. M. z dnia 15 czerwca 1947 r. wraz z tłumaczeniem k. 121-122; pismo K. L. z dnia 23 czerwca 1952 r., 241)

Po zakończeniu II wojny światowej nieruchomość położona w S. przy ul. (...) została opuszczona przez dotychczasowych użytkowników. Od 1946r. znajdowała się w posiadaniu członków polskiego Zakonu (...).

(okoliczność bezsporna)

Pismem z dnia 18 czerwca 1952 r. (Nr (...)) Prezydium (...) Rady (...) w S. wezwało przełożonego Domu Rekolekcyjnego OO. (...) do opuszczenia zajmowanego budynku przy ul. (...) w S.. O powyższego orzeczenia odwołanie złożyła Kuria Arcybiskupia wskazując, że własność nieruchomości zajmowanej przez (...) przynależy Kościołowi (...). Orzeczeniem z dnia 10 lipca 1952 r. (...) Komisja (...) we W. zatwierdziła decyzję Prezydium (...) Rady (...) w S. z dnia 18 czerwca 1952 r. Decyzją (...) Komisji (...) we W. została z kolei zatwierdzona przez Państwową Komisję (...) przy Prezesie Rady Ministrów z dnia 24 września 1952 r. W uzasadnieniu wskazano, że sporna nieruchomość była własnością niemieckiej osoby prawa publicznego w myśl dekretu z dnia 8 marca 1946 r. przeszła na własność Skarbu Państwa.

(dowód: pismo Prezydium (...) Rady (...) w S. z 18 czerwca 1952 r., k. 3 akt postępowania regulacyjnego; odwołanie Kurii Arcybiskupiej, k. 4 akt postępowania regulacyjnego; orzeczenie (...) Komisji (...) we W. z 10 lipca 1952 r. nr (...), k. 5 akt postępowania regulacyjnego; decyzja (...) Komisji (...) we W. z dnia 24 września 1952 r. nr (...), k. 6 akt postępowania regulacyjnego)

Wnioskiem z dnia 10 sierpnia 1990 r. skierowanym do Komisji (...) – Biuro do Spraw (...) Rady Ministrów w W., Prowincja (...) Towarzystwa (...) domagała się przywrócenia własności nieruchomości w postaci domu rekolekcyjnego z kaplicą publiczną i ogrodem o pow. 2 ha 38 a 25 m⁽²⁾, położonego w S. (Nr Dz. (...) Państwowe Biuro Notarialne W.). W uzasadnieniu powyższego wniosku strona powodowa wskazała, że od 1918 r. do 1946 r. (...) Niemieccy, a od 1946 r. do 1952 r. (...) Polscy posiadali i użytkowali tę nieruchomość zgodnie ze statutami zakonu jako dom rekolekcyjny. Następnie nieruchomość ta stała się własnością Skarbu Państwa.

(dowód: wniosek o wszczęcie postępowania regulacyjnego z 10 sierpnia 1990 r., k. 1 akt postępowania regulacyjnego)

Orzeczeniem z dnia 2 października 2001 r. Komisja (...) w W. oddaliła wniosek Prowincji (...) Towarzystwa (...) w K. o przekazanie na własność nieruchomości położonej przy ul. (...) w S.. W uzasadnieniu powyższego stanowiska Komisja (...) podniosła, że brak jest możliwości przywrócenia przez wnioskodawcę na objętej wnioskiem części nieruchomości działalności oświatowo – wychowawczej z uwagi na prowadzoną resocjalizacyjną działalność przez Ośrodek (...) w S.. Wobec braku jednak podpisu pod klauzulą prawomocności przez jednego ze współprzewodniczących Komisji uznano, że orzeczenie tejże Komisji nie zostało uzgodnione, o czym pismem z dnia 6 czerwca 2011 r. powiadomiono Towarzystwo (...).

(dowód: orzeczenie Komisji (...) w W. nr (...) z dnia 2 października 2001 r., k. 210-213; zawiadomienie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 czerwca 2011 r., k. 12-13)

Decyzją nr 337 z dnia 4 października 2000 r. Zarząd Powiatu (...) przekazał nieruchomość położoną w S. przy ul. (...) odpłatnie w trwały zarząd na czas nieoznaczony na rzecz (...) Ośrodka (...) w S..

(dowód: decyzja nr (...) z dnia 4 października 2000 r. Zarządu Powiatu (...), k. 126-128)

Obecnie właścicielem nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) jest Powiat (...).

(okoliczność bezsporna)

Miejscowość S. w dniu 1 września 1939 r. położona była na terenie Rzeszy Niemieckiej

(fakt powszechnie znany)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo o odszkodowanie, które ostatecznie zostało podtrzymane w stosunku do pozwanego Powiatu (...) i Skarbu Państwa – Ministra (...), nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie strona powodowa zainicjowała tzw. postępowanie regulacyjne w przedmiocie przywrócenia jej własności upaństwowionej nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) wskazując, że nieruchomość ta została przejęta we władanie państwowych jednostek organizacyjnych bez tytułu prawnego (art. 61 ust. 1 pkt 7 ustawy z 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U.1989, Nr 29, poz. 154). Strona powodowa ostatecznie domagała się regulacji polegającej na przyznaniu odszkodowania ustalonego według przepisów o wywłaszczaniu nieruchomości, przyjmując, że nie ma możliwości dokonania regulacji przez przywrócenie jej własności spornej nieruchomości (art. 63 ust. 1 powołanej ustawy), ani przez przyznanie jej odpowiedniej nieruchomości zamiennej (63 ust. 2 powołanej ustawy).

Organem właściwym do rozpoznawania wniosków w postępowaniu regulacyjnym była Komisja (...), która jednak na podstawie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2011 r., Nr 18, poz. 89) została zniesiona z dniem 1 marca 2011 r. Uczestnicy postępowań regulacyjnych, w których zespół orzekający lub Komisja (...) w jej pełnym składzie nie uzgodniły orzeczenia przed dniem 1 lutego 2011 r., mogli jednak, w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania o tym pisemnego zawiadomienia, wystąpić o podjęcie zawieszono postępowania sądowego lub administracyjnego, a jeżeli nie było ono wszczęte – wystąpić do sądu o zasądzenie roszczenia (art. 4 ust. 1 powołanej ustawy). W przypadku braku wystąpienia do sądu w tym okresie, roszczenie wygasało. Przy rozpoznawaniu sprawy sąd miał stosować przepisy art. 63 ust. 1-3 ustawy z 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

W niniejszej sprawie z wniosku strony powodowej toczyło się postępowanie regulacyjne przed Komisją (...), w ramach którego wydano decyzję oddalającą wniosek. Ze względów proceduralnych (brak podpisów pod klauzulą prawomocności) uznano jednak, że Komisja (...) nie uzgodniła stanowiska w przedmiocie wniosku, o czym pismem z dnia 6 czerwca 2011 r. powiadomiono stronę powodową. Wobec powyższego stronie powodowej otworzył się ustawowy termin 6-miesięczny do wniesienia powództwa do sądu. Wytaczając powództwo w dniu 18 lipca 2011 r. strona powodowa zachowała zatem termin do wystąpienia z żądaniem przywrócenia własności nieruchomości, ewentualnie przyznania nieruchomości zamiennej, ewentualnie odszkodowania.

W świetle materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu Sąd uznał, że strona powodowa nie była legitymowana czynnie do dochodzenia roszczeń w postępowaniu regulacyjnym. Zgodnie z art. 61 ust. 1 powołanej ustawy legitymacja do wniesienia wniosku o wszczęcie postępowania regulacyjnego przysługuje jedynie tym kościelnym osobom prawnym, które utraciły własność nieruchomości lub ich części na skutek upaństwowienia. Tym samym postępowanie regulacyjne może być przeprowadzone jedynie na rzecz tych podmiotów, które przed upaństwowieniem były właścicielami danej nieruchomości, bądź też są następcami prawnymi tych podmiotów. W ocenie Sądu strona powodowa nie jest żadnym z tych podmiotów. W szczególności brak jest podstaw do uznania, aby Towarzystwo (...) było właścicielem nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) albowiem z przedstawionych w sprawie dowodów wynika, że właścicielem spornej nieruchomości była niemiecka spółka handlowa(...). Spółki tej nie sposób uznać za poprzednika prawnego strony powodowej. Nawet jeśli jej współnikami byli członkowie Zakonu (...), to spółka jako taka stanowiła odrębny od współników podmiot prawa i to jej odrębnie przysługiwały prawa, w tym także prawo własności nieruchomości. Nie można przy tym uznawać, aby spółka (...) (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) była kościelną osobą prawną, o której mowa w art. 61 ust. 1 ustawy albowiem nie została ona do takowych zaliczona w art. 6-10 powołanej ustawy. Skoro tak, to pomimo utraty przez nią prawa własności spornej nieruchomości, nie może ona skutecznie domagać się wszczęcia postępowania regulacyjnego. Jak już wyżej podniesiono, z wnioskiem takim mogą występować tylko kościelne osoby prawne, które utraciły własność nieruchomości, i które mogą domagać

przywrócenia tej własności na ich rzecz. Innymi słowy kościelna osoba prawna nie może domagać się przywrócenia własności, której nie utraciła.

Niezależnie od powyższego Sąd uznał, że postępowanie regulacyjne nie może być skutecznie przeprowadzone albowiem wbrew twierdzeniom strony powodowej nieruchomości położona w S. przy ul. (...) nie została przejęta we władanie państwowych jednostek organizacyjnych bez tytułu prawnego (art. 61 ust. 1 pkt 7 powołanej ustawy). Jak już wyżej zaznaczono sporna nieruchomość przed wojną rozpoczętą 1 września 1939 r. stanowiła własność niemieckiej spółki handlowej (niemieckiej osoby prawnej) o nazwie (...), która na skutek działań wojennych utraciła jej posiadanie. Skoro tak, to należało uznać, że na podstawie art. 2 ust. 1 lit. c dekretu z 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i niemieckich (Dz. U. z 1946 r., Nr 13, poz. 87) nieruchomość ta przeszła na własność Skarbu Państwa z mocy samego prawa. Jak bowiem wynika z § 2 ust. 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 21 maja 1946 r. o określeniu osób, których majątek przechodzi na własność Państwa (Dz. U. nr 28, poz. 182) za niemieckie i (...) osoby prawne prawa prywatnego uznawane były spółki handlowe (z wyjątkiem spółek jawnych i komandytowych), których siedziba w dniu 1 września 1939 r. znajdowała się na obszarze Rzeszy Niemieckiej. Bezspornym w sprawie pozostawało to, że spółka (...) była spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, której siedziba znajdowała się w S., położonej w dniu 1 września 1939 r. na terenie Rzeszy Niemieckiej. Skoro tak, to należała do podmiotów, których majątek na podstawie powołanych przepisów przeszedł na własność Skarbu Państwa.

Powyższe przejście było zatem przejściem legalnym, co wyklucza uznanie przejęcia majątku spółki jako przejścia „bez tytułu prawnego” w rozumieniu art. 61 ust. 1 pkt 7 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd nie podzielił stanowiska strony powodowej jakoby niemiecka spółka (...) była osobą prawną prawa publicznego i tym samym, zgodnie z art. 2 ust. 4 powołanego dekretu, jej majątek przeszedł z mocy samego prawa na własność osób prawnych Kościoła (...) w Polsce. Spółka handlowa nie może być bowiem uznana za osobę prawa publicznego albowiem działa ona nie w celu ochrony interesu ogólnego, tylko zabezpiecza interesy jednostek. Powyższe wynika także z treści powołanego już § 2 ust. 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 21 maja 1946 r. o określeniu osób, których majątek przechodzi na własność Państwa (Dz. U. nr 28, poz. 182), w którym to przepisie ustawodawca za osoby prawne prawa prywatnego uznawał między innymi spółki handlowe, w tym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Niezależnie od powyższego należy zgodzić się z pozwanym Skarbem Państwa – Ministrem (...), że w dacie wejścia w życie dekretu z 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i ponemieckich jednostki organizacyjne związków wyznaniowych działających na obszarze Polski nie mogły być uważane w stosunku do niemieckich i (...) osób prawnych prawa publicznego za odpowiednie osoby prawne w rozumieniu art. 2 ust. 4 powołanego dekretu (uchwała Sądu Najwyższego z 19 grudnia 1959 r., I CO 42/59, OSNCK z 1960 r., Nr 2, poz. 33).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, Sąd oddalił powództwo, co orzeczono w sentencji.

Podstawę orzeczenia o kosztach postępowania stanowił przepis art. 98 § 1 k.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W związku z tym, że strona pozwana Skarb Państwa – Minister (...) wygrała sprawę w całości Sąd obowiązkiem zwrotu kosztów obciążył w całości stronę powodową. Zasądzona kwota łącznie 15 256,71 zł stanowi koszty zastępstwa prawnego w żądanej podwójnej wysokości uzasadnionej nakładem pracy pełnomocnika, a także złożonym charakterem sprawy i wkładem pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Koszty zastępstwa prawnego zostały ustalone za postępowanie przed sądem pierwszej instancji albowiem pozwany Skarb Państwa nie był stroną postępowania apelacyjnego. Tym samym na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. t.j. z 2013 r., poz. 461 z zm.) Sąd zasądził na rzecz Skarbu Państwa – (...) w kwotę 14 400,00 zł, a także kwotę 856,71 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu do Sądu, zgodnie z przedłożonym spisem kosztów (k. 316).

Jednocześnie, na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd odstąpił od obciążania strony powodowej kosztami sądowymi, od uiszczenia których strona powodowa była zwolniona.

(...)

1. (...)

2. (...)

- (...)

- (...)

- (...)

3. (...)

31 października 2013 r.